

Vezetem az idegent...

Irta Szében Klára

Nagy dolog az kérem, mikor a külföldi ügy a keleti pályaudvaron beállít hozzánk. Nagy esemény még nálunk is, pedig kevés olyan nemzet van, amely korán ismerkedne össze a külfölddel, mint éppen mi magyarok. Ott kezdjük a dolgot a kezdet kezdetén, hogy az édesmamának szüksége van a csöppségek mellé egy német Fräuleinra, aki nem tévesztendő össze az angol missel, aki csak néhány évvel később állít be és akkor is rendszerint nem bentlakásra, csak órák adására, mert az angol miss sokkal drágább dolog, mint a német Fräulein.

A magyar gyerek második összehatalkozása a külfölddel úgy történik, hogy a magára valamit adó magániskola vizsgáján elmondhatnak vele egy versikét francia, vagy angol nyelven. Egy olyan verset, amelynek még az eredeti nyelvén sincs sok értelme, azonkívül a gyerekek fogalma sincs, hogy hol végződik az egyik és hol kezdődik a másik idegen hangzású szó.

A későbbi években aztán megérkeznek a külföldi regények, a külföldi szindarabok, a külföldi énekesek és a külföldi ruhaanyagok. És megérkeznek last but not least a külföldi vendégek. Mr. Smith, Mrs. Smith és Mrs. Smithnek egy bizonytalan koru, bizonytalan hajszíni, bizonytalan nevű, már szinte azt lehetne mondani, bizonytalan nemű nővére...

A keletinél várjuk őket és, hogy az ismerkedést eleve nebbé tegyük, alig ültünk be a taxiba, azt mondjuk:

— This is the Rákóczi-ut!

Nagyon barátságosan bólogatnak és a szokott britt jómodorral azonnal elhiszik, hogy ők most a Rákóczi streeten vannak. Még csak nem is csodálkoznak ezen. A tárgyalás kissé megakad, de nem sokáig és nem kínos feltűnéssel, mert újra csak megjegyezzük széles kézmozdulattal:

— This is the Kossuth Lajos-utca!

Merengeni látszanak ezen a néven:

— Yes, Kossuth Lajos...

A Dunapartira hajtattunk. A számukra kijelölt szobába érve, az ablakhoz lépünk, szerényen mosolygunk, mert tudjuk, hogy a legszerénytelenebb igényeket is kielégíti az, amit most nyújtunk.

És este azután jön a vacsora, amikor is Mr. és Mrs. Smith szemében némi kis csalódás látható. A pincérek ugyanis frakkban jelennek meg és a levest csészében szervírozzák.

Az ember kissé zavartan feszeng. Szeretné az igazi magyar vendégszeretettel nyújtani azt, amit vendégeink teljes joggal elvárnak, bográcsot kis ropogó tűzzel a szoba közepén. Bö ingujjas pincéreket, amint a csupasz ló szőrén ülve száguldanak le és fel az asztalok között, hogy a második fogásnál, a husnál, elővegyék nyergüket, de csupán azon célból, hogy megpuhítsák alatta a bifsteket.

Végül a vendégek szeme felcsillan és a mi szívünk megkönnyebbülten felsóhajt. Cigány! Hála Istennek! Ez mégis valami.

— A cigány! — És röviden megemlékszünk arról, hogy mindent hallás után játszanak, valami atavisztikus undorral viseltetnek a kotta iránt, amit egyébként nem is ismernek.

Mrs. Smith huga szerényen, de határozottan megkérdezi, hogy a város melyik részében vannak felállítva a sátrak.

— Miféle sátrak?

— Hát a cigánysátrak, amiben ezek a szmokingos urak laknak.

Mrs. Smith huga aztán megkér nagyon szerényen, mert Mrs. Smith huga mindent nagyon szerényen csinál, hogy nem fordítanék-e le egy ilyen szomorú magyar nótát angolra...? Például... ezt, amit éppen most játszik a cigány. Lefordítom hát neki, hogy Kerek a káposzta, hogy csipkés a levele, hogy jöjjön és üljön az ölembe babám. Közben kézzel, szájjal igyekszem megértetni vele, hogy mi az a káposzta, mert a szó nem jut eszembe. Nagyon kedvesen igyekszik segíteni rajtam. Felsorolja az összes főzélékeket. Végül pedig azt mondja — áhá. — De látom rajta, hogy most sem értette meg.

Eközben a cigány csendesen rázendít, hogy „Lehullott a rezgő nyárfá”.

— Ez mondom — és örülök, hogy valamit mondhatok —, ez volt a megboldogult Erzsébet királynőnek kedvenc nótája.

A Smith-család lerakja a villát, a kését,

félig lehunyja a szemét és minden tiszteletet megadva nekem és a nemzetemnek, hallgat.

Csend van. És a hallai vagyok elfoglalva. Mikor egy idő múlva eszembe jut, hogy én itt ma tuajdonképpen házigazda vagyok, fel-eszmelek és meg akarom kérdezni, hogy parancsolnak-e még valamit. Látom, hogy hátradólva székükben összetett kezekkel ülnek. A teremben ez már némi feltűnést kelt, hát megkérdem.

— Van talán valami baj?

— Nem, — mondják csendre intő hangon —, csak a megboldogult királynő nótáját hallgatjuk.

Felfigyelek. A cigány ekkor már sok szívvel játssza, hogy „Maga az első, akinek hazudtam”.

Hála Istennek ezután a dal után szünetet tart a banda. Ekkor Mr. Smith szólít fel arra, hogy lennék olyan szíves felsorolni a XVIII. század magyar zeneszerzőit...

Azt mondom, hogy „izé”, meg azt is mondom egészen csendesen, hogy „Lavotta...” Aztán nagyon gyorsan áttérek a XVIII. század angol költőire, akiknek ismerem műveit és nagyjából életüket is születési helyükkel egyetemben.

Másnap megnézzük a Bazlikát. Nem tudom, hogy hányban kezdték építeni, de viszont pontosan megmondom nekik, hogy a Tower melyik évben épült. Érdeklődnek továbbá Tinódi Lantos Sebestyén szobra iránt, akiről megmondom nekik, hogy ez Tinódi Lantos Sebestyén. Még próbálnak faggatni néhány szobor élő alakja iránt, akinek talapzatjairól leolvassom nevüket. Olykor érdeklődve veszem tudomásul, hogy nini, hát valóban áll ez a szobor? Én eddig csak hallottam róla, de nem tudtam, hogy a valóságban létezik.

Megkérdem, hogy mikor volt az utolsó török-magyar háború és megemlítik, hogy milyen kedves volt a magyaroktól, hogy évszázadokon keresztül védőbástyaként szerepeltek Európa számára a törökökkel szemben. Hálásan mosolygok az elismerő szavakért.

Aztán megkérdem még, hogy ki építette az Operát, meg a Nemzeti Színházat.

Azt mondják, hogy ők úgy hallották, hogy Magyarország telistele van szebbnél szebb legendákkal. Én azt mondom, hogy hát bizony tele van. A Margitszigetről kellene beszélni valamit, de most igazán nem jut semmi az eszembe. Pedig tudom ott is van Béla király Margit nevű királykisasszony lányáról valami hallatlan szép mese, de most nem jut az eszembe, hát emondom Szent Gellért történetét.

Másnap aztán kis megkönnyebbüléssel intek bucsut a vonatnak, mely elviszi külföldi vendégeimet. Örülök, hogy olyan elragadtatással beszéltek Pestről. Örülök, hogy legalább ők jól érezték magukat.

Hazamegyek átöllőzni. Estére meg vagyok hiva vacsorára és a háziasszony külön hozzátette, hogy lesz ott egy kínai ur is.

Mr. Tan valóban ott van és valóban valódi kínai. Alacsony és nagyon csunya, a keze, meg az arcbőre sárga és mikor a közelébe érek, kicsit szaglászni kezdek, mert úgy érzetem, hogy ezeknek a sárgabőrűeknek valami egészen különös szaguk van. Nem érzek semmit... Szmoking van rajta és mikor a bemutatkozásnál megrázza a kezemet, így szól:

— Ugy örülök, hogy végre eljutottam ebbe az országba, ahol Zrinyi Ilona élt és harcolt és ahol Balassa Bálint csodálatos költeményeit megírta.

Meg is említi egy-néhány címet és futólag elmondja német fordításban az egyiknek kezdő sorait. Bólongatok. És vacsora után Mr. Tan mellé ülök.

Arra gondolok, ha Mr. Smithék, vagy valami honfitársuk, megint idevetődne a fővárosunkba, amely annyira igyekszik természeti szépségeiben kitenni magát, akkor jó lenne tudni, hogy ki építette a Nemzeti Színházat és az Operát, jó lenne tudni egy-két csodálatos szép legendát és jó lenne tudni sok mindent, amit a kínai tud, s amiről nekünk magyaroknak — fájdalom sejtelmünk sincs.